

FORRADALOM UTÁN

Minél fiatalabban hal meg valaki, annál több illúziót visz magával a sírba. Vagy mondhatjuk így is: minél jobban öregszik az ember, annál több illúziót veszít.

Petőfi nagyon fiatalon halt meg (szentisten, nyolc évvel vagyok idősebb nála), de egy-két illúziót elveszített ő is. Gondoljunk a választási kudarcra (lásd *Az apostolt*), vagy arra a jelenetre, amelyet Illyés is idéz Petőfi-könyvében, s megtalálható a Hatvanyban is: amikor Szendrey Juliska sietve a kamrába rejti a vidéki rokon hozta hazait — meg ne lássa férjura.

Mi történt volna, ha Petőfit nem szúrják le Fehéregyházán? Badar kérdés. Nyilván Kufsteinbe kerül. Hiszen még Moldvaországban is körözték, Eugen Jebeleanu bukkant rá a köröző cédulára vagy tíz évvel ezelőtt Iași-ban. A szibériai fogságáról szóló legendák meg a többiek — ismét csak Hatvanyra kell utalnunk — csupán halhatatlanságának bizonyítékai, no meg annak, hogy az ember egyszerűen nem fogadja el a halál tényét, nem nyugszik bele.

Mindez rendben, de mi történik a győztes forradalom után? Mikor „itt van már a Kánaán?” Mit teszünk? Azt-é, amit Ács Károly ír versben, hogy ti. „a forradalmár kertjében kapálgat”? Vagy Candide szerint: „Vár a munka a kertben”? — Mert a forradalom után következnek a hétköznapok. Munka, az akad bőven azután is.

Bizony, bizony a boldogságot is meg kell szervezni előre. A Kánaánt. „Ez a mi munkánk, és nem is kevés.”

SÁNTA FERENC

EGY NÉP SZÓSZÓLÓJA

A képességét dicséri, ha egy húszesztendős fiatalember az ország irodalmi közvéleményének a figyelmébe kerül. De igen nagy tehetséget kell feltételeznünk és újszerűséget is, ha a szerkesztőségek és az irodalmi szalonok világán túl, az úgynevezett középosztály is kötelességének tekinti ismerni őt, vitatkozni művészetéről és megvásárolni több kiadásban a könyveit. Mindez, ha nem is túl gyakori jelenség a költészet történetében, nem is szokatlan. Mindannyian ismerjük a példát, hányan szaladtak fel ily ifjú életkorban a halhatatlanság egére örök fényű csillagnak.

De arra már nehéz hasonlót találni — magam nem is leltem —, hogy egy költő huszonkét vagy huszonhárom esztendőskorára egy egész nemzet előtt is-